

לודמיר

מקושרים לצדיק מאז ועד היום

להפצת משנתו ותורתו הבהירה של
הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע
סיפורים ותולדותיו, ותולדות זרעו אחריו

גליון 96 |

פרשת שופטים תשפ"ב

שבוע של חיים

מתורתו בנושא השבוע

פרשת שופטים

שופטים ושופטים תתן לך בכל שערך (טז, יח). שצריך האדם שיהיה בלבו שופטים ושופטים על כל דבר ודבר בכל שיעורין דלבו, שישפוט במאזני שכלו במאזני צדק וחשבון צדק, ויוכיח את עצמו כשופט על כל שיעורין דלבו ומדותיו הפנימיים הבלתי מתוקנים, לתקנם בתוכחתו לעצמו, וטובה מדרות אחת בלבו יותר ממאה מלקיות כדאיתא בש"ס, ואיתא בזהור הקדוש נודע בשערים בעלה בשיעורין דליבי.

(ש"ס"ה סעיפים, המיוחס לסב"ק מסטאלין)

צדק צדק תרדוף (טז, כ). ותרדומו קושטא קושטא הוי רדוף, רצונו לומר: זוכן דעם אמת מיט אמת (=לחפש את האמת באמת).

(תורת אבות בשם הר"ן מלעכוויטש)

הודש אלול

פעם בא הרה"ק מסטאלין זי"ע לקרעטשמ, וראה שערל אחד שוכב על התנור, ואשתו עומדת עליו ומעוררתו, ואומרת לו מה לך נרדם, לא עתה עת לישון, הימים ימי עבודה. ואמר הרה"ק מסטאלין, זה מרומז על חודש אלול.

(ספרן של צדיקים מערכת הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע)

קדושת הקדוש

אמרים מובהרים יקרים ומאירים, מתוך הספר 'קדושת הקדוש' הנמצא בשלבי עריכה

עבודת ה' רק ביגיעה

שמעתי מפיו הקדוש של מרן אדמו"ר הזקן זי"ע שאמר בשם אביו הקדוש זי"ע: לפני רבי הקדוש היו פתוחים כל העולמות וכל התענוגים ושעשועים, האט עהר אלץ אוועק גילייגט (= הוא הניח את הכל). ואמר רבש"ע איך וויל דין ניט דינען נאר מיט הארוואנע (= איני רוצה לעבדך כי אם ביגיעה). (כתבי הרה"ח ר' ישראל בנימין גליברמן ז"ל)

עיטורי קדוש

ואח"כ זוכה להופעת אור החכמה הרוחנית בייג מדות רוחניות עליו מלמעלה, ועל סוד זה הקדימו ישראל נעשה לבשמע שהוא לכוונה אחת, פי' 'נעשה' המדות במעשה מקודם להטותן להטוב שבהן ולהכניע הרע המעורר בנו, ואח"כ 'נשמע' מהשכל והחכמה עליונה שתופיע (שם, וכנ"ל).

זכיה ע"י העמל

ענין דומה לכך מובא בקובץ שס"ה סעיפים בשם רבינו הרש"ק: **כשלא יתן ה' יתברך על פי המזל ונשמה גבוה, יתן על פי העמל ויגיעה בעבודה.** כלומר שאף אדם שאין לו נשמה גבוהה על ידי עמלו ויגיעו יכול הוא להתעלות למדרגות געלות ביותר.

אנו מחפשים עבודה קשה

בכתבי הרמ"מ מידנער ז"ל מסופר: הצדיק ר' הירש דובראוויציר היה לו מתחילה יצר הרע גדול מאד, והיה צריך לעבודת גדולה בעניני תאות, ופעם אחת לקח את עצמו אויס הארעוין מחשבות (= לשרש מעצמו את המחשבות), והיה דרכו להגיד בפיו מחשבותיו שעולים בלבו לפני רבים למען יתבייש מהם, אז עס איז גיווען שווער צו שטיין לעבין אים (= באופן שהיה קשה לעמוד לידו), ועל ידי זה נפטר ממחשבות זרות. ופעם אחת נכנס אל הקארלינער זי"ע ואמר לו: רבי, גיט מיר אביסעלע גרינגערע עבודת (= הבו לי עבודת קלה מעט), והשיבו: ר' הירש, איר זאלט דאס זאגן, מיר זיכין אלע טאג שווערערע עבודת, און איר ווילט גרינגערע?! (= שאתם תאמרו כן?! הלא אנו מחפשים בכל יום עבודת קשה יותר, ואילו אתם מבקשים את הקלה?!).

הנקודה של שיטת החסידות

היגיעה בעבודת ה' היא יסוד מוסד בתורת החסידות. ובה נמצאת הנקודה של כל שיטת הבעל שם טוב נבגי"מ זי"ע שעל ידי עשייה, שהוא עבודת הקודש בתורה ותפילה ומעשים טובים, מהפך האדם את כל תאוותיו הגשמים, לתשוקת הבורא ב"ה, ונקשר ע"י זה לשרשו.

ענין זה מרומז הרבה בהרבה מאמרים מקדושי עליון תלמידי הבעל שם טוב זי"ע, ותלמידי המגיד ממעזריטש, ובתלמידי רבינו רבי שלמה מקארלין. אשר העיקר עבודת ה' הוא בעשייה בעמל וביגיעה (ע"פ משנת חכמים עמוד ז).

יגיעה בלא שום שכל

בש"ס"ה סעיפים המיוחסים לסבא קדישא מסטאלין זי"ע מובא: **בתחילה צריך יגיעה בלא שום שכל, רק שאמר ונעשה רצונו, ואחרי זה בא השכל.** כלומר אשר תחילת עבודתו של האדם בעבודת ה' הוא רק על ידי יגיעה, ומתוך כך בא לכלל ההשגות הגדולות. הרה"ק רבי נחום מטשרנוביל זי"ע מבאר את הענין שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, משום שלקבל את התורה אפשר רק בזמן שהאדם מתגבר על יצרו ומוסר את כל כוחותיו אל ה', וממילא מקבל את התורה.

וזה לשונו (מאור עינים פרשת חיי שרה): ולסוד זה אמרו ישראל בסיני נעשה ונשמע, כמו שאמור למעלה שאי אפשר לקנות החכמה העליונה, שהוא התורה, כי אם שיקנה מקודם בעצמו הייג מדות שהתורה נדרשת בהן, שהן ממש סוד אלו הייג מדות ה' ה' וגו', שיקנה אותם קנין עצמי במעשה ובאמת גמור כמבואר,

האוהל וציון קדשו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זצוק"ל

המציבה המזוייפת

ראה מדור 'סיפור מאילנא דחיי'

סערת קברו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ לקראת יום היארצייט הרל"א - י' אלול תקנ"א-תשפ"ב

החידה

"דער טאטע האט מורא געהאט פון די מלוכה - אבא ז"ל פחד מהשלטון הקומוניסטי", גוללה מרת ליברון הקשישה מסלאוויטא, באזוני יבלחטי"א ר' ישראל מאיר הי"ד, את הסיבה שהניעה את אביה לעשות את המעשה התמוה לכאורה, שגרם ליהודים רבים להשתטח בטעות על מצבה שאין תחתיה מאומה. "אבא ז"ל שימש כעין "רב" בלתי רשמי בסלאוויטה וסביבתה בימי האופל הקומוניסטיים. על אפם ועל חמתם של השלטונות הוא שמר על דתו, ואף שימש כשוחט ומוהל.

"אבא הזדעזע נורא כשראה את המתחולל בבית העלמין. לנגד עיניו ראה את הטקטוריים הסובייטיים הורסים את ציונו של רבי פנחס מקאריץ, וליבו שתת דם. מי יודע אם אי פעם עוד יזכרו בכלל שהייתה כאן עיירה בשם שפיטובקה, ושצדיק בשם רבי פנחס מקאריץ נטמן בה. הסובייטיים הרי עלולים למחוק את הכל", אמר אבא. ואז עלה בדעתו רעיון נועז. הוא הזמין מצבה חדשה עליה נחרט שמו של הצדיק, ובלילה חשוך אחד הניח אותה ליד קברי נכדיו, בבית החיים השני בעיר. כך לא ימחה זכרו של הצדיק, כך יזכרו שאי פעם היה כאן ציונו של רבי פנחס מקאריץ."

ממשיכה בתו של הרב ליברון לספר: "שאלתי את אבא: "אם כבר הכנת מצבה חדשה, מדוע אינך מעביר גם את העצמות?" ואבא השיב לי כשדמעות נוצצות בעיניו: "זה מסוכן מדי, אני מפחד מהק.ג.ב..."
אמתותה של המצבה היחידה הופרכה אפוא כמעט לחלוטין. אלא שעדיין קשה היה להכריע.

פסק ההלכה של מרן הגר"ק

הייתה אמנם דרך פשוטה לוודא את אמתות הסיפור - לחפור מתחת המצבה החדשה ולבדוק אם מאן דהו קבור תחתיה, אך לשם כך נדרשה סמכות תורנית ממדרגה ראשונה. השאלה הנוחה, אפוא, לפתחו של מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל בבני ברק, והוא הורה לחפור מתחת למצבה החדשה ולבדוק אם יש תחתיה קבר. העבודות התבצעו בזהירות יתרה, ואכן לאחר חפירה קצרה התברר שהקרקע במקום מעולם לא נחפרה, והשאלה נפתרה באופן סופי.
הודות להשתדלותו של ד"ר גדליה מזל מירושלים שנמנה על צאצאיו של הצדיק מקאריץ, שפנה אל הגוף האחראי - הוקם אוהל תפילה בבית החיים הראשון, וחדשה מצבת הצדיק על מקום קברו, במקום בו הצביעו לידי העיירה הזקנים כמקום קבורתו של הצדיק. המשתטחים התוודעו למקום הקבר האתונטי ושוב לפקוד את המקום.

דא עקא, שמקום הקבורה המדובר, נמצא בדיוק ב... חצרו של גוי מקומי במרכז שפיטובקה, שסירב בכל תוקף להרשות להקים אוהל בחצרו. כל הניסיונות לשכנעו למכור את השטח או להקים בו אוהל עלו בתוהו.

אך הגה באורח פלא, זמן קצר לאחר מכן מת אותו גוי והשטח עבר ליורשיו, שני בניו ובתו. אלה קבלו זמן קצר לאחר מכן הצעה למכור את השטח לגורמים מקומיים, שחפצו להקים עליו מרכז מסחרי. אך בסופו של דבר ובחסידי שמים מרובים, הסכימו היורשים למכור את השטח לאגודת 'אהלי צדיקים' בסכום גבוה מאוד.

לאחר רכישת השטח נמצאו יסודות האוהל בדיוק במקום המדובר, ואוהל חדש נבנה שם, ומאחוריו, בביתו של הבעלים שסירבו למכור את השטח כלל, הוקם בית הכנסת אורחים.

עד היום הזה מונחת לה בשפיטובקה, בינות לשיחים הקוצניים, המצבה הלא אמיתית שחוללה את הסערה, ששוכנת כאמור למרגלות קברי נכדי רבי פנחס מקאריץ. אמנם, הצדיק כנראה אינו קבור כאן, אבל האבן הזו מהווה עדות אילמת ומרגשת למסירתו של יהודי, שסיכן את נפשו בליל חשוך אחד, וכל כך למה? - למען הדורות הבאים, כדי שיזכרו את הצדיק שנטמן כאן.

(יישי"כ מיוחד להרב ישראל מאיר גבאי שליטי"א י"ר אגודת 'אהלי צדיקים', שחיפתנו בפרשייה המרתקת)

שנת תשנ"א. מסך הברזל הכבד נפל והתרוסק ברעם אדיר מעל פניה המיוסרות של רוסיה. שנים של רדיפה ומשטר מצמית, שנים של אימה ופחד מפני קיום תורה ומצוות - באו באחת אל קיצן ואל מנוחת נפשם היגיעה של יהודי רוסיה מוסרי הנפש.

נהירה רבתית החלה זורמת אל העיירות הפזורות בחבל אוקריאנה, יהודים מכל קצוות העולם עושים את דרכם בהשתוקקות ובלב רוגש לפקוד את ציוני הצדיקים, אשר שוממים ועזובים היו זה כמה עשרות שנים.

נחל העולים לאהלי הצדיקים הגיע בין השאר אל 'שפיטובקה' - עיירה במחוז חמלניצקי שבמערב אוקריאנה, בה שני בתי עלמין ובהם טמונים צדיקי עולם ומצוקי ארץ, והבולט שתוכם הוא ציונו של הרה"ק רבי פנחס מקאריץ.

עשרות רבים של יהודים עושים את דרכם באוטובוסים מאורגנים אל שפיטובקה, אולם בהגיעם למקום הם נתקלים בחידה שתומה, ובשאלה בלתי פתורה. היכן הוא הקבר?

שני קולות מתחרים זה בזה, ומציאות אחת מוכחת כנגדם. בבית העלמין השני בעיירה, החדש יותר מזה הראשון, ניצבת מצבה גבוהה ועליה רשום באותיות בהירות וברורות:

"פ"ג הרב הקדוש איש אלוקים מוה"ר פנחס שפירא מקארעץ" - - -

מאיך גיסא, תושביה הישישים של העיירה טוענים בתוקף כי אוהלו של הצדיק היה ללא כל ספק בבית העלמין הישן, שנהרס כולו בימי הקומוניזם, וכי הרבי הקדוש היה מבין האחרונים שזכה להיטמן בו, אי אז בשנת תקנ"א.

החידה

באותם ימים מוגנבת לאחוזו של הרה"ח ר' ישראל מאיר גבאי י"ר 'אהלי צדיקים' שמועה, אודות גברת קשישה העונה לשם ליברון, ילידת העיירה שפיטובקה, שעלתה לארץ הקודש ומאושפזת בבית חולים. השמועה אומרת כי היא בקיאה היטב בכל הקשור לציונו של רבי פנחס מקאריץ, ויש בידה מידע חשוב בנושא. הרב גבאי לא התעצל, מיהר ונסע עם יהודי נוסף, לפגוש את גברת ליברון. השניים שאלו את שאלותיהם ואף תיעדו את דבריה במכונת הסרטה משוכללת, כדי שישמשו כקלף לקבלת היתר חפירה מאת השלטונות. הסיפור שנשמע מפיה חולל תפנית בכל העינין.

מבצע נועז באישון ליל

לילה חורפי קפוא וחדוד עצמות. רחובות העיירה סלאוויטא שבאוקריאנה היו חשוכות וריקות. דממת מוות עוטפת את השבילים המכוסים בשלג צח.

רחש קל ומהוסה נשמע מכיוון אחד הבתים הנמוכים. דמות אדם חומקת החוצה, ניגשת אל הסוס והעגלה שחננו בקדמת הבית, מעמיסה עליהם חבילה כהה עטופה היטב, ויוצאת לדרכה לכיוון הפונה אל מחוץ לסלאוויטה.

ליבו של האיש שמעל גבי העגלה הולם בפראות. אם ימצא, אם יתפס, נוראה ביותר תהיה אחריתו.

אחרי רכיבה לא קצרה הגיע האיש לפאתי העיירה 'שפיטובקה' הסמוכה, העגלה חולפת על פני השטח, היכן שהיה עד לא מזמן בית העלמין העתיק, שהיה מלא וגדוש בקברות צדיקים קדושים וטהורים. הבעת כאב מיוסרת עולה על פניו. נזכר הוא במחזה האיום שראה לפני ימים מספר: טרקטורים אימתניים, בשליחותו של ראש העיר, חודרים לבית הקברות ומחוללים בו חורבן והרס.

היהודי התקדם ונסע עד לבית העלמין השני, ירד מעגלתו והחל לצעוד כבקי ורגיל בין העצים בתוך העלטה הסמיכה. ציונם של שלושה מנכדי הצדיק רבי פנחס מקאריץ ז"ע נגלו לפניו. הוא עצר, התנשף לרגע והסיר את העטיפה מהחבילה שבידו. הייתה זו מצבת אבן חדשה עליה נחרט "פ"ג הרב הקדוש, איש אלוקים, מוה"ר פנחס שפירא מקארעץ".

הוא גישש בידי אחר פיסת קרקע פנויה, הניח עליה את המצבה ושיקע אותה באדמה, בצורה שתיראה כמצבה אותנטית, למרות שאיש לא נטמן תחתיה. עלה שוב על סוסו וחזר חרש לביתו.

החיים בלודמיר

החיים בלודמיר בעבר ובהווה

ימי בין הזמנים בלודמיר של מעלה

בעת ההשתטחות והתפילה על הציון הקדוש, ממש כמו בחיים חיות'. אחד האורחים השיח בהתפעלות: "איך לתאר את האווירה הנפלאה השוררת כאן, חשים כאן כמו באטמוספירה אחרת. השקט, השלווה, הקדושה העצומה - פשוט מרגוע אמיתי לנפש ולנשמה. סיימתי כאן את כל ספר תהילים מילה במילה במתינות, אינני זוכר מתי אמרתי תהילים בצורה נפלאה שכזו. זכיתי ללמוד שעות רבות בהיכל התורה ברוגע עצום ובאווירה מיוחדת. הרגשנו ממש בצילו הטהור של הרבי...".
אכן, אשרינו שזכינו!

עם הקמת 'בית רבינו' ופתיחת שערי המלון הגדול 'בית הכנסת אורחים', בשבועות האחרונים - ימי 'בין הזמנים', ניכרה פעילות ערה במקום, עם בואם של מספר נכבד של אורחים ללודמיר עיר הקודש כדי לפקוד את ציון רבינו. אלה קבעו את לינתם במלון החדש, וקיימו תפילות וסדרי לימוד ב'בית רבינו' הסמוך ונראה לציון.

האורחים המופתעים לא פסקו מלהביע את שביעות רצונם מהפעילות המבורכת - האירוח הנעים, הארוחות כיד המלך, התפילות המרוממות בבית הכנסת החדש, על השלווה וקורת הרוח המרובה השוררת ב'היכל התורה', וכמובן על הרגעים הנעלים